

Els Barris de *Palma*

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

Número 29 • 1995

CAL CAPISCOL
I
CAMP REDÓ

Promomallorca

Carrer del General Riera

Els topònims tradicionals d'aquesta zona fan referència a les vinculacions de les possessions d'aquella àrea a la Seu de Mallorca i el seu capítol (Capiscol i Ardiaca). Cal Capiscol i el Camp Redó sorgiren de l'establiment d'aquelles finques, però sobretot es desenvoluparen com a prolongació de l'eixample de Palma. Hi ha una sèrie de fenòmens socials que han marcar el tarannà de la vida social i econòmica. La desamortització dels terrenys del convent franciscà de Jesús que possibilità la construcció i ampliació del cementeri de Son Tril·lo, i la utilització de terrenys per a la construcció d'equipaments. Les institucions públiques i algunes entitats privades tengueren cura de la construcció de cases populars a la zona, fet que ha esdevengut, posteriorment, una de les característiques més rellevants, especialment del Camp Redó. A més a la contrada hi ha un nombre considerable d'equipaments de caràcter social (Llar de la Infància, de la Joventut, d'Ancians, etc.). La construcció d'una gran superfície comercial a la zona ha canviat d'alguna manera les característiques d'aquests barris.

Població

451 - 453

Els dos barris tenen una extensió de 153'95 ha (91.35 el Camp Redó i 62'6 Cal Capiscol), amb una població de 17.573 habitants, 10.972 dels quals resideix en al Camp Redó. Té una densitat de població alta, amb habitatges de característiques diverses.

Revisió

454 - 455

Es fa referència a dues actuacions urbanístiques al Camp Redó (zona verda de can Simonet i la plaça de l'Escorxador) i algunes ampliacions viàries a la zona. Pel que fa al Pla general d'ordenació urbana s'han aprovat inicialment cinc espais lliu-

res, dos equipaments socioculturals, un d'esportiu i un de docent.

Plànol

456 - 457

Història

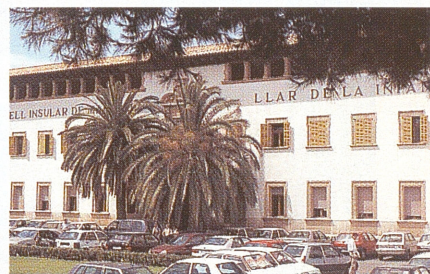
458 - 459

La urbanització dels barris de Cal Capiscol i el Camp Redó es produí sobretot a la postguerra. Inicialment era una zona d'equipaments i serveis diversos (Escorxador, cementeri, centres educatius, benèfics, etc.), el creixement sistemàtic de Palma es dugué a terme en aquella zona incentivat per institucions públiques i privades, com la Caixa de Balears.

Patrimoni

460 - 461

Els edificis i elements d'interès històric són ben diversos en aquella zona. Hi ha cases de possessió (ca l'Ardiaca), conjunts de cases i cases de pisos (especialment ses de can Domenge) i equipaments diversos, com l'Escorxador, l'escola de can Domenge i el Quarter d'Automòbils, entre d'altres.

Vida social

462

Hi són rellevants les parròquies de Sant Francesc de Paula i de la Resurrecció i el Club de Futbol Independent-Camp Redó, que juga al camp de la Joventut Antoniana, actualment propietat de la Universitat de les Illes Balears. La zona congrega algunes institucions educatives i socials de primer ordre, en especial algunes residències d'ancians.

El moviment associatiu

463

Es fa referència a la intensa vida social que hi ha en aquests barris. Hi són especialment destacables les associacions de caràcter popular.

POBLACIÓ

L'àrea formada per Cal Capiscol i el Camp Redó limita, al nord amb el Secar de la Real, a l'est amb l'Amanecer i l'Olivera i a l'oest amb Son Cotoner i Bons Aires. Aquest darrer barri també és el seu límit al sud.

Ambdós barris pertanyen a la zona denominada de barriades i agrupen importants serveis que proveeixen tota la ciutat, com és el cas de les Llars d'Infància, de Joventut i d'Ancians del Consell Insular de Mallorca. També hi ha importants instal·lacions esportives i una gran superfície comercial.

S'hi mesclen zones d'habitatges grans amb d'altres que presenten característiques de petita ciutat dormitori, com l'important nucli d'habitatges de promoció pública construït el final dels anys 50.

La seva extensió total és de 153,95 ha que es distribueixen de la següent manera: el barri del Camp Redó és el més gran amb 91,35 ha i Cal Capiscol té una superfície de 62,6 ha.

La població d'aquestes dues barriades, que en total és de 17.573 habitants, suposa el 5,79% del total de Palma i es reparteix desigualment. Així, el Camp Redó amb 10.972 habitants en té quasi el doble que Cal Capiscol amb 6.601.

La densitat de població dels dos barris és molt més alta que la de Palma (13,93 h/ha). En aquest sentit el Camp Redó assoleix una densitat de 120,1 h/ha i Cal Capiscol té una xifra de 105,44 h/ha.

L'estructura de la població per edat i sexe

A l'hora de tractar els grans grups demogràfics d'aquestes barriades tan sols cal destacar que totes dues presenten un percentatge de població jove lleugerament superior al de Palma.

En el cas del Camp Redó la xifra dels habitants entre 0 i 14 anys és del 20,55% i en el cas de Cal Capiscol del 20%. Per a la ciutat aquest percentatge és del 18,31%.

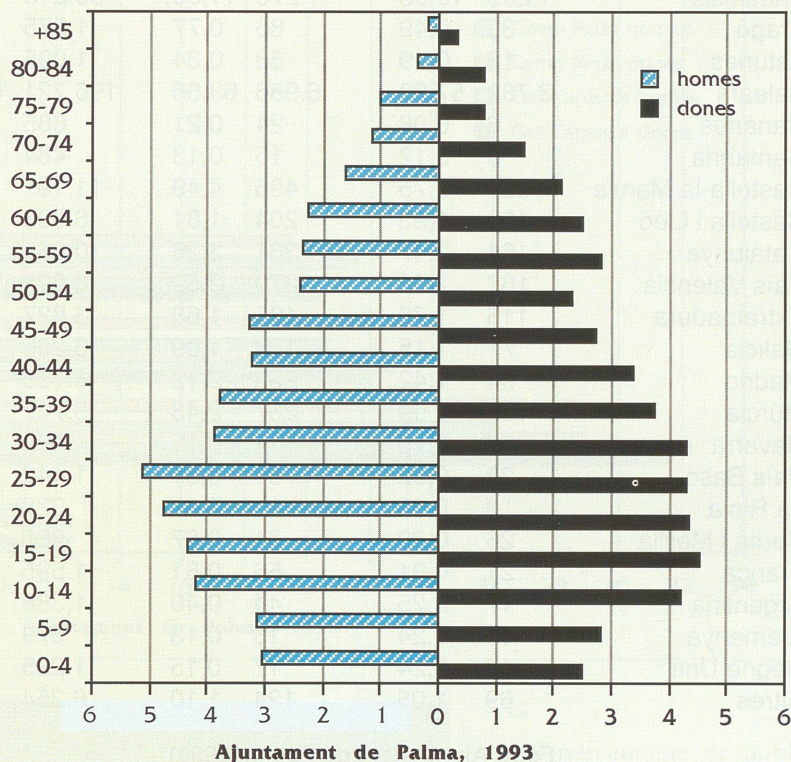
La proporció de població adulta, de 15 a 64 anys, a Cal Capiscol és del 70,27% i al Camp Redó del 65,33%. La xifra de Palma és del 68,23% i per tant es troba entre les dues anteriors.

La població major de 65 anys, que a Palma és del 13,46%, és inferior a Cal Capiscol amb un 9,83% i superior al Camp Redó amb un 14,12%.

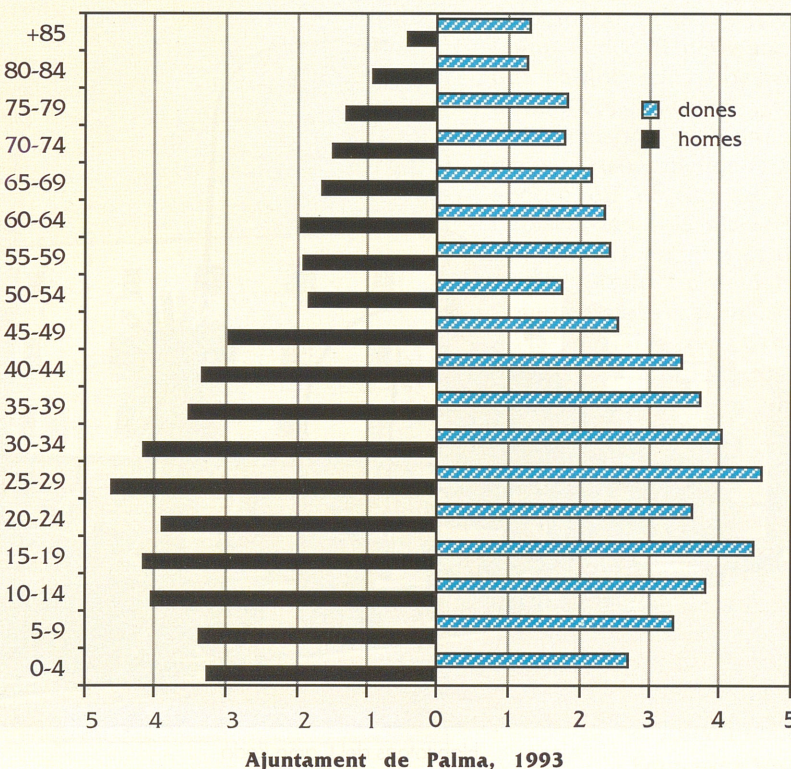
El grup majoritari, a les tres barriades, és el

...

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE CAL CAPISCOL, 1992

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DEL CAMP REDÓ, 1992

Cal Capiscol

Camp Redó

Palma

<u>origen</u>	<u>població</u>	<u>%</u>	<u>població</u>	<u>%</u>	<u>població</u>	<u>%</u>
Andalusia	1.295	19,58	1.275	11,58	36.245	11,92
Aragó	33	0,49	86	0,77	1.975	0,64
Astúries	13	0,19	38	0,34	1.095	0,36
Balears	3.782	57,29	6.986	63,66	196.721	64,69
Canàries	6	0,08	24	0,21	685	0,22
Cantàbria	8	0,12	15	0,13	484	0,15
Castella-la Manxa	381	5,75	495	4,49	11.191	3,68
Castella i Lleó	130	1,93	204	1,81	6.003	1,97
Catalunya	164	2,47	361	3,26	10.063	3,30
País Valencià	167	2,52	279	2,52	6.528	2,14
Extremadura	116	1,75	185	1,68	3.827	1,25
Galícia	77	1,15	122	1,09	3.286	1,08
Madrid	94	1,42	233	2,12	5.798	1,90
Múrcia	132	1,99	267	2,43	5.707	1,87
Navarra	10	0,15	14	0,12	454	0,14
País Basc	22	0,32	58	0,51	1.442	0,47
La Rioja	6	0,09	10	0,09	328	0,10
Ceuta i Melilla	26	0,39	64	0,57	966	0,31
França	21	0,31	56	0,51	1.595	0,52
Argentina	17	0,25	44	0,40	1.386	0,45
Alemanya	16	0,24	15	0,13	579	0,18
Regne Unit	16	0,24	17	0,15	1.225	0,40
Altres	69	1,05	124	1,10	6.254	2,18

Font: Ajuntament de Palma (1993)

...

de 25 a 29 anys, llevat a Cal Capiscol, on el grup més nombrós és el de dones de 15 a 19 anys.

La immigració

El que més destaca és el baix percentatge de població autòctona de Cal Capiscol, on tan sols un 57,29% dels seus residents ha nascut a Balears. En el Camp Redó aquesta xifra és del 63,66%, semblant a la mitjana de Palma (64,6%).

La població espanyola nascuda fora de les illes és en el barri de Cal Capiscol d'un 40,62%, xifra molt superior a la mitjana de Palma que és d'un 31,59%. En el barri del Camp Redó el percentatge és del 34,05%, també per damunt del de la ciutat.

Les comunitats autònomes amb més presència són les d'Andalusia i Castella-la Manxa.

Si parlem dels immigrants estrangers, els dos barris tenen percentatges inferiors a la mitjana de Palma (3,81%), ja que les xifres del Camp Redó i de Cal Capiscol són del 2,29% i del 2,09%, respectivament.

Dels residents estrangers, els més nombrosos a la zona són els francesos i els argentins.

El nivell d'instrucció

A l'hora de tractar el nivell d'instrucció del dos barris objecte d'estudi, cal remarcar que Cal Capiscol es troba en una situació inferior a la del Camp Redó i per suposat a la de Palma.

Els analfabets o sense estudis de Cal Capiscol representen el 42,72% (un 41,43% per als homes i un 43,89% per a les dones) xifra superior a la mitjana de Palma (37,12%). El Camp Redó té un percentatge del 39,26% (un 36,92% pels homes i un 41,48% per a les dones).

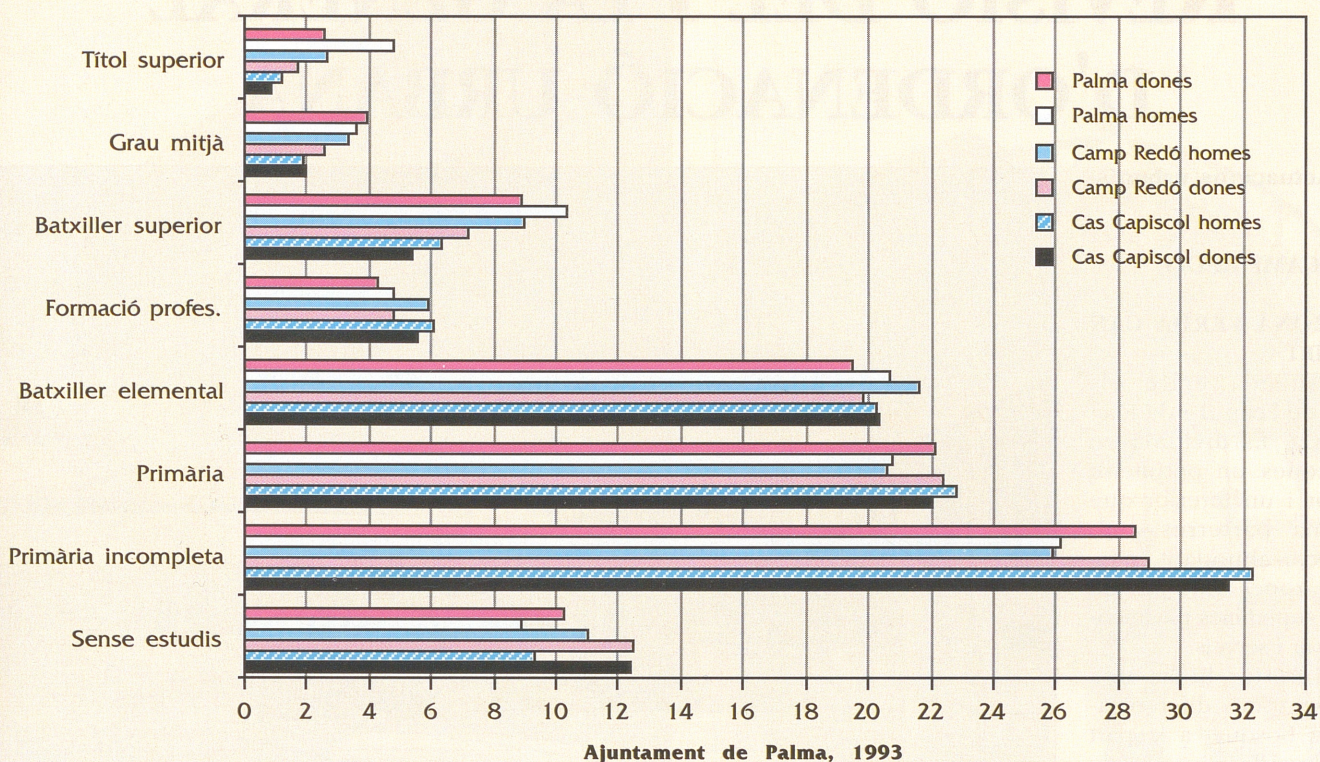
A la categoria dels estudis primaris i batxillerat elemental no hi ha diferències entre els dos barris. Un 42,67% de la població de Cal Capiscol i un 42,23% de la del Camp Redó es troba en aquest nivell de formació. En ambdós casos la xifra és semblant a la de Palma (41,17%).

...

Habitatges del Camp Redó

NIVELL DE FORMACIÓ DE CAL CAPISCOL I ES CAMP REDÓ, 1992

Can Domenge

El percentatge de població amb un nivell de formació professional i batxillerat superior és d'un 11,65% a Cal Capiscol i d'un 13,41% al Camp Redó. El percentatge de Palma es troba per damunt (14,22%).

Les persones amb títol de grau mitjà o superior representen en el cas de Cal Capiscol tan sols un 2,96% del total, i en el cas del Camp Redó un 5,1%. Aquestes xifres són inferiors a la mitjana de Palma (7,49%). Per sexes es poden constatar certes diferències en els dos casos ja que a Cal Capiscol aquest percentatge oscil·la entre el 2,85% de les dones i el 3'08% dels homes. En el barri del Camp Redó els percentatges són d'un 5,95% per als homes i d'un 4,3% per a les dones.

Antònia Ripoll
Josep Benítez
Francesca Vives

REVISIÓ DEL PLA GENERAL D'ORDENACIÓ URBANA

a) Actuacions urbanístiques

CAMP REDÓ

1.-ZONA VERDA CAN SIMONET

És situada entre els carrers de Felip II i de Joan d'Àustria. És dividida en dues zones: un perímetre exterior i un interior que combina parterres amb vegetació abundant, passeigs i zones amb sòl de grava i superfícies pavimentades, bar i serveis.

A l'interior hi ha una sèrie de zones diferenciades: un bosquet a la part més elevada, dotada de bancs i fonts, i una explanada, a la part inferior, on hi ha un escenari per a actuacions, un edifici de serveis i jocs infantils.

2.-PLAÇA DE L'ESCORXADOR NOU

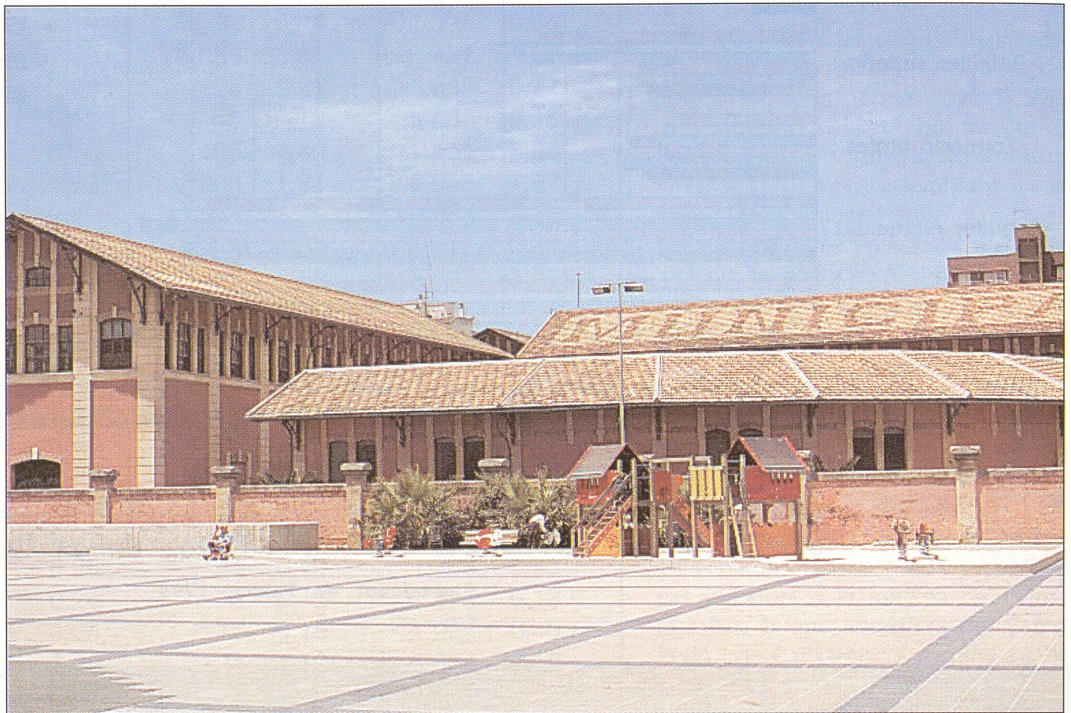
Està entre els carrers de l'Emperadriu Eugènia, Francesc Suau i Ciutat de Quilmes. Està dotada d'escultures, mobiliari urbà, jardineria, enllumenat i un tancat d'arena amb jocs infantils.

3.-Hi ha en tramitació la cessió a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears un solar de 9.732 m² que seria destinat a la construcció d'un nou edifici per al Conservatori Professional de Música i Dansa.

b) XARXA VIÀRIA

1.-Ampliació de la carretera de Sóller davant les instal·lacions de Sanitat Militar.

2.-Ampliacions viàries a can Domenge provinents d'Unitats d'Execució.

L'Escorxador

Cementeri Municipal

Escola de Magisteri

L'Escorxador

Revisió Pla general ordenació urbana

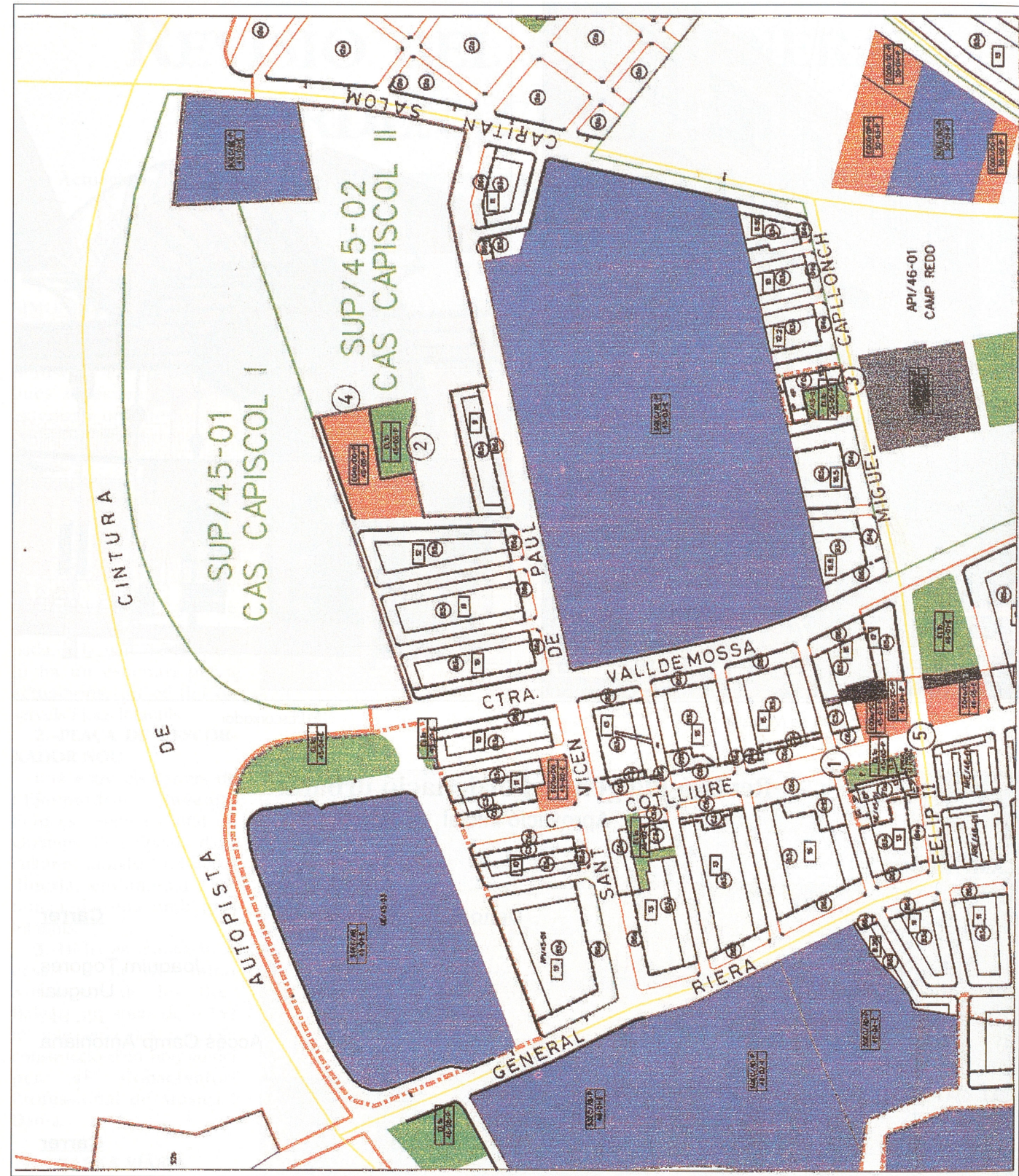
Aprovació inicial

CAMP REDÓ

	<u>Denominació</u>	<u>Carrer</u>
1)	Espai lliure	Joaquim Togores
2)	»	Uruguai
3)	Equipament esportiu	
4)	Equipament sociocultural	Accés Camp Antoniana

CAL CAPISCOL

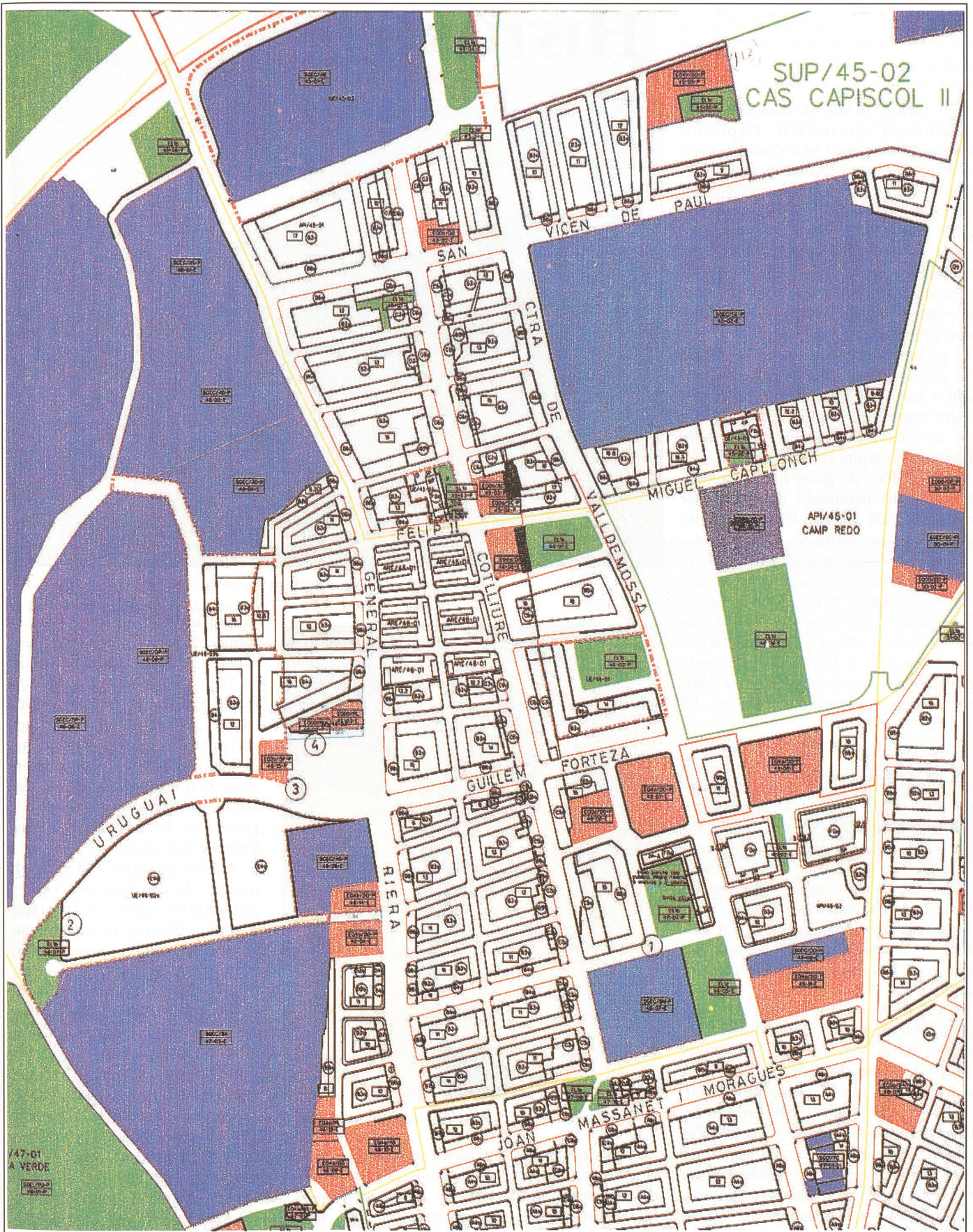
	<u>Denominació</u>	<u>Carrer</u>
1)	Espai lliure	Cotlliure
2)	»	Gardènia
3)	»	Músic Capllonch
4)	Equipament docent	Gardènia
5)	Equipament sociocultural	Cotlliure

- Espais lliures
- Equipaments del barri
- Sistemes i equipaments generals de la ciutat

CAL CAPISCOL I CAMP REDÓ

Actuacions proposades. Aprovació inicial

HISTÒRIA

El Camp Redó és una barriada situada entre Cal Capiscol, l'Olivera, Bons Aires i Son Cotoner. Pren el nom d'una possessió documentada el segle XVII, propietat d'Antoni Ferrandell. Es tractava d'una zona de reguiu, ja que tenia dret de proveir-se d'aigua de la síquia Reial de Ciutat, la qual baixava per la zona que actualment ocupa el carrer de Cotlliure. A més, a la possessió hi havia bestiar i zones dedicades a pastures.

El procés d'urbanització es va iniciar en la dècada dels quaranta i es va intensificar a partir de 1950, a causa del creixement turístic i de la immigració. L'any 1954 es varen inaugurar els primers habitatges protegits de Balears. Es tractava d'uns blocs de pisos que allotjaven uns cinc-cents habitatges construïts per ser destinats als afiliats del sindicalisme vertical. Els seus ocupants foren gairebé en la seva totalitat immigrants. Aviat la urbanització va ser coneguda popularment com Corea. Amb la desaparició del sindicalisme vertical i del seu organisme paral·lel (l'OSH), els habitatges foren traspassats al MOPU i, una vegada efectuades les transferències autonòmiques, a la Conselleria d'Ordenació del Territori.

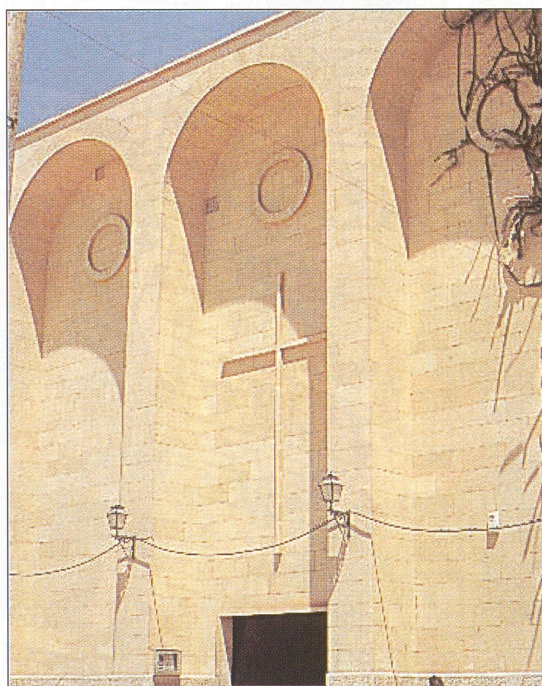
El procés urbanitzador de la barriada ha perdurat fins als nostres dies. Així, durant el 1990 les cases de la possessió del Camp Redó foren esbucades per edificar-hi un bloc de pisos. Durant els darrers anys, s'han construït a la barriada algunes zones verdes: una al carrer de Cotlliure, tres vora la carretera de Sóller i una altra vora l'Escorxador.

L'església del barri és dedicada a sant Francesc de Paula. Fou projectada per l'arquitecte Antoni García Ruiz i inaugurada l'any 1965.

El 1904 l'Ajuntament, presidit per Antoni Planas Franc, va adquirir a la senyora Aina Villalonga i Feliu els terrenys de l'hort de Sant Joan per a la construcció de l'Escorxador Municipal. El projecte fou realitzat per l'arquitecte Gaspar Bennàssar Moner i va ser premiat en l'Exposició Internacional de Belles Arts celebrada a Madrid l'any 1906. Es construïren tres grans naus, dues dedicades a la matança del bestiar boví i de llana, i una de longitudinal per al bestiar porquí. Altres naus i pavellons

Restes de la síquia Reial de Ciutat

Parròquia de Sant Francesc de Paula (Camp Redó)

de menors dimensions foren dedicats a la matança de gallines i conills, a més de magatzem, infermeria per al bestiar i forn crematori. El 1982 va deixar de ser escorxador, a causa del deteriorament de les naus i pavellons. Any després,

durant el 1987, es dugueren a terme els primers projectes per procedir a la seva rehabilitació. El 1990 s'iniciaren les obres. A partir d'aleshores té una funció de centre cultural, tal com reclamava l'associació de veïns de la barriada, a més d'altres usos comercials. El centre és sota la direcció de Daniel Gelabert Fontonova i Pere Rabassa Sansaloni.

Al Camp Redó es troba el quarter de can Simonet, conegut també com el quarter d'Automobilisme. És situat vora la carretera de Valldemossa. El solar fou adquirit el 1913 per ser destinat a Hospital Militar. El 1918 s'estudià la possibilitat de reunir-hi el parc d'Artilleria, però el projecte no va prosperar. Durant la Guerra Civil va sorgir la necessitat d'organitzar el servei d'automobilisme. El 1941 fou aprovat el projecte i

realitzat en anys posteriors. Els edificis són d'una sola planta i inclouen habitatges, allotjaments, tallers, magatzems i garatges. El 1988 en crear-se l'Agrupació Logística 71, que engloba diferents ser-

...

Llar de la Joventut

...

veis, part de les seves unitats es traslladaren a Son Tous. Actualment el quarter està pendent d'ús definitiu.

L'any 1983, gràcies a un acord entre Televisió Espanyola i el Consell Insular de Mallorca, s'inauguraren al carrer del General Riera les instal·lacions del centre territorial de TVE a les Illes Balears. Al mateix carrer també hi ha els edificis de les Llars de la Joventut i d'Ancians del Consell Insular de Mallorca.

Pel que fa als resultats electorals que s'han donat al Camp Redó, amb la restauració de la democràcia (1977) inicialment hi predominà el Partit Socialista Obrer Espanyol -PSOE-, però a les municipals de 1991, el partit més votat fou el Partit Popular -PP-. Els altres partits amb més vots foren el PSOE, el Partit Socialista de Mallorca -PSM- i Esquerra Unida -IU-. A les eleccions municipals de 1995 els resultats han estat semblants, tot i que el PSM i IU han experimentat un increment considerable de vots.

Els límits de la barriada de Cal Capiscol-Son Busquets estan marcats per la via de cintura, l'accés a la carretera de Sóller, el camí de Ca l'Ardiaca i el carrer de Sant Josep de la Muntanya.

A l'actual zona de Cal Capiscol, en el mapa de Mallorca del cadenal Despuig (1784), s'esmenten les possessions de cal Capiscol i Son Busquets, que con-

frontaven amb les de ca l'Ardiaca, can Domenge, Son Pardo i Son Hugo.

La possessió de cal Capiscol és documentada el 1600, situada entre la síquia de Ciutat, el camí de la Real i Esporles. El 1730 tenia cases, figuerals, magraners i es conreaven cereals i lleguminoses. A més, la possessió va esdevenir un important centre hortícola.

Les primeres actuacions urbanístiques tengueren lloc els anys 60, i s'intensificaren durant la dècada següent, amb la construcció d'habitatges protegits pel Ministeri i després per Càritas. Des de llavors ha estat constant l'augment i expansió urbanitzadora de la zona, que avui en dia encara continua.

L'any 1968 es va inaugurar la parròquia de la barriada, dedicada a la Resurrecció.

El deteriorament de l'antiga presó provincial dels caputxins a can Sales va motivar la construcció d'un nou centre penitenciari a Palma. Aquest es va construir a Cal Capiscol, en uns terrenys situats vora la carretera de Sóller. En un principi s'hi recloueren 86 homes i 6 dones. El centre penitenciari disposava

d'amplis locals, on els reclusos podien dur a terme activitats laborals i culturals. L'any 1970, la presó va passar a denominar-se Centre Penitenciari de Palma. Aquell any es va crear el Patronat de la Nostra Senyora de la Mercè, una institució situada al mateix centre penitenciari, que depenia del Ministeri de Justícia i que donava suport a la rehabilitació dels presos en llibertat condicional o definitiva. Aquest patronat fou substituït per la Comissió d'Assistència Social el 1983. A causa de l'augment constant del nombre d'interns s'hi han fet diverses reformes i ampliacions, que no han aconseguit evitar la massificació del centre. La conflictivitat en aquesta presó ha estat escassa, a excepció d'un motí que es va produir l'any 1986. Durant la transició democràtica hi va haver alguns presos polítics, majoritàriament dels partits comunistes. Durant els anys vuitanta hi han estat reclusos alguns integrants d'ETA. El problema de la droga s'hi detectà per primera vegada el 1978.

Institut Madina Mayurga

Pel que fa als presos que resten interns, durant el 1994 el seu nombre oscil·la entorn dels 650, entre homes i dones i entre penats i preventius.

A Cal Capiscol es troba el quarter d'Artilleria de Son Busquets. Es va projectar el 1949 i s'hi va traslladar (1952) el Regiment d'Artilleria 23, que abandonà els quarters de Sant Pere i de Jaume I.

Manel Santana i Morro

PATRIMONI

L'ESCORXADOR MUNICIPAL I EL CONJUNT DE CAN DOMENGE

Les barriades del Camp Redó i Cal Capiscol estan situades al nord de la ciutat, entre el camí de Jesús i la carretera de Sóller, en un espai que es va obrint en forma de ventall des del seu límit sud, que confronta amb el barri de Bons Aires, i que a ponent limita amb el barri Amanecer, situat a l'altre costat de la carretera de Sóller.

L'origen i desenvolupament d'aquestes barriades cal situar-lo al present segle, i veure'l com una perllongació dels primers eixamples de Palma. Les primeres construccions d'habitatges són del final dels anys 30 del present segle, però la definitiva ocupació i densificació de l'espai a la zona, es començà a produir a partir dels anys 50, amb l'aixecament dels primers blocs d'habitatges de protecció oficial, conegudes per tothom com Corea.

Fou entre els anys 50 i els 70 quan Palma rebé el major augment poblacional de la seva història, la necessitat d'habitatges, per donar cabuda a aquesta allau humana, es reflectí al barri en una considerable ocupació de l'espai, que va créixer excessivament en altària, en uns carrers, majoritàriament estrets, que s'havien projectat per a cases més baixes. Aquest fet possibilità que el barri es convertís en un dels més densament poblats de la ciutat.

L'edifici més significatiu del barri del Camp Redó és l'antic escorxador municipal. Fou projectat per l'arquitecte Gaspar Bennàssar Moner i acabat el 1909. Estilísticament, el conjunt pertany al corrent modernista que a la primera dècada del segle gaudia de gran pujança a la ciutat.

El conjunt de l'Escorxador, ara rehabilitat i convertit en centre cultural i comercial, ocupa un àrea aproximada de 7.500 m². És compost per una sèrie pavellons, amb una o dues plantes, organitzats de forma simètrica. Tot el conjunt té estructures de parets mestres de carreu de pedra i maons. Les cobertes són de doble vessant de teules planes de ceràmica, que descansen sobre un entramat de fusta suportat per una estructura metàl·lica. Les façanes estan referides i pintades de color roig, amb pilastres encoixinades de marès vist a

Ca l'Ardiaca

Llar de la Infància

les cantonades i al centre de cada edifici.

El conjunt és per la seva tipologia i valors arquitectònics, un dels millors exemples del modernisme local.

L'altre element patrimonial important del barri és el conjunt d'edificacions conegut com can Domenge. L'autoria

del projecte, on es combinen edificis d'estil regionalista i racionalista, es deu a Josep Olesa i fou realitzat entre 1935 i 1945. Aquest conjunt de construccions fou promogut per la Caixa d'Estalvis de les Balears Sa Nostra per als seus empleats, i és majoritàriament de tipus

residencial, escolar i religiós. Al mateix indret es combinen les petites cases unifamiliars tradicionals i de modestes característiques, amb un gran bloc de pisos de quatre plantes d'alçada, d'estil racionalista. Del grup d'edificacions que formen l'escola de can Domenge, cal destacar l'oratori de petites dimensions i encertades proporcions, que té planta basilical, coberta de dues vessants, cimbori i espadanya.

A més d'aquests edificis, n'hi ha d'altres del mateix corrent regionalista a la barriada, sobretot, al costat esquerre del carrer del General Riera. En aquest carrer, que gaudeix de poca densitat de població, hi ha un bon nombre de dependències i serveis tant del Govern autonòmic com de l'Estat central. Els edificis més interessants, i que es troben inventariats al nou catàleg municipal, són la Llar de la Infància i la de la Joventut, realitzats per l'arquitecte Carles Garau l'any 1947. Recentment, en el darrers anys s'hi han traslladat alguns jutjats i diverses dependències del Consell Insular de Mallorca.

El darrer edifici catalogat del barri és el Quarter d'Automòbils, del racionalisme de postguerra, obra de Joan Font realitzada entre 1940 i 1946, del qual cal destacar les característiques tipològiques de l'ala destinada a habitatges.

Finalment, ens queda per esmentar

Casa de pisos de can Domenge, al carrer del General Riera

l'única casa de possessió que s'ha conservat a la zona.

Es tracta de la casa coneguda com ca l'Ardiaca, cronològicament pertany al s. XVII i s'adscriu en l'arquitectura tradicional de l'època. L'edifici és de planta quadrada i consta de planta baixa, pis i porxo. El més significatiu és que con-

stitueix un dels pocs exemples, l'únic en aquests barris, de les antigues construccions rurals que envoltaven la ciutat i que, poc a poc, han desaparegut per esser substituïdes per nous blocs de finques.

Joan Manuel Pons

Catàleg de Protecció d'edificis i elements d'interès històric, artístic, arquitectònic i paisatgístic de Palma

Barri del Camp Redó

Ca l'Ardiaca. Camí de ca l'Ardiaca, 45
Escola de can Domenge. C/ del Soldat Arrom
Quart, 1

Casa de pisos de can Domenge. C/ del General
Riera, 39-A

Conjunt de cases de can Domenge. C/ del
Soldat Arrom Quart, 3-19

Jutjats. Llar de la Infància. C/ del General Riera,
113

Llar de la Joventut. C/ del General Riera, 111

Conjunt de can Domenge. Can Domenge. Camp
Redó

Escorxador Municipal. C/ de l'Emperadriu
Eugènia

Quarter d'Automòbils. C/ de l'Arquitecte Forteza,
27

Quarter d'Automòbils, al carrer de l'Arquitecte Forteza

VIDA SOCIAL

D'ençà de la inauguració dels edificis de protecció oficial del Camp Redó, coneguts popularment com Corea, s'instal·laren a la barriada sectors de la població humils i amb pocs recursos, la majoria immigrants. A partir d'aleshores els problemes socials, agreujats per la manca d'infraestructures, es feren ben evidents.

Els habitatges tenien una superfície aproximada de 50 m² i hi residien famílies nombroses, algunes de formades per tretze i quatorze components. A més, cal tenir present els problemes d'ocupacions il·legals d'habitatges, delinqüència, marginació, manca d'escolarització dels infants, etc. Tot plegat féu que des de la parròquia de la barriada es dugués a terme, al final de la dècada dels setanta i principi dels vuitanta, una intensa acció social. El 1984 un grup format per joves i adults va iniciar un programa d'alfabetització dels infants del Camp Redó. A més, s'iniciaren campanyes preventives, sobretot de la mà del sacerdot Guillem Miralles, per tal d'allunyar la joventut de la delinqüència i la drogaaddicció. El mercat del Camp Redó es va construir l'any 1969. De bon començament va quedar palès que les enormes proporcions de l'edifici no es corresponien amb les necessitats reals de la barriada. Tot plegat féu que de les cinc plantes de què constava l'edifici

Camp de l'Antoniana

sols dues restassin en funcionament. Destaca l'existència de l'Associació de Comerciants del Mercat Camp Redó. L'associació de veïns d'ençà de 1991 reivindica que les plantes del mercat que no estan en funcionament siguin destinades a usos culturals.

Durant els anys vuitanta es construïren els centres d'ensenyament públic Costa i Llobera, Vamp Redó, Col·legi Públic de Pràctiques, els instituts Madina Mayurca i Josep M Llompart, a més dels col·legis privats Can Domenge i Manjon. Hi ha també, des de 1966, l'Escola Universitària de Formació del Professorat d'Educació General Bàsica i algunes guarderies.

El 1988 als blocs de pisos de Corea es va crear l'Agrupament Escolta Tardor, vinculat al Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca. A més, durant la dècada dels vuitanta es va crear el Club Independent Camp Redó. Els onze equips que el componen juguen al camp de l'Antoniana, situat vora el Cementeri Municipal.

La carència d'infraestructura urbanística i serveis socials a la barriada de Cal Capiscol motivaren la creació, l'any 1982, de l'Associació de Veïns. Des d'a-

leshores organitza, juntament amb el Grup d'Acció Social de la parròquia de la Resurrecció, totes les activitats que es duen a terme.

L'any 1985 l'Ajuntament va construir a Cal Capiscol el Centre de Salut del Camp Redó, per atendre els veïns de les dues barriades a més dels de Bons Aires, Estacions, Amanecer, Son Oliva, Establiments, Secar de la Real, Son Sardina i la Indioteria.

El 1968 es va inaugurar la parròquia de la Resurrecció, la qual, des del començament, va organitzar un grup d'Acció Social. De la parròquia depenen un grup d'esplai, l'Agrupament Escolta Migjorn, també del Moviment Escolta i Guiatge de Mallorca, creat el 1976, i una organització de la tercera edat.

El novembre de 1976 es va inaugurar el Centre Comercial Hyper. El 1982 en ser adquirit per l'empresa francesa Carrefour, passà a anomenar-se Pryca. Té una superfície de venda de 2.500 m² i hi treballen uns quatre-cents empleats.

A aquestes barriades hi ha les comunitats religioses de les Filles de la Caritat, les Reparadores, les Germanes de la Caritat i les de Sant Josep de la Muntanya.

Així mateix hi ha les instal·lacions del Poliesportiu Sant Ferran i l'Hospital Psiquiàtric.

Manel Santana i Morro

Centre de salut (Camp Redó)

EL MOVIMENT ASSOCIATIU

L'Associació de Veïns Cal Capiscol-Son Busquets va començar la seva activitat l'any 1982. Actualment és presidida per Cristina Olmedo i compta amb més de 300 socis. Té un local privat al carrer de Sant Vicenç de Paül, i les activitats que organitza són gimnàstica, sevillanes, ball de bot, excursions, conferències, els foguerons de Sant Antoni, les festes d'estiu i el Carnaval.

Reivindiquen principalment un local per a totes les activitats socials del barri, instal·lacions esportives, una biblioteca pública, arreglar les voravies i la construcció de les zones verdes de les noves urbanitzacions de Cal Capiscol.

L'abundant trànsit de vehicles i la manca de senyalització adequada motivaren freqüents protestes per part dels veïns, tant davant l'Ajuntament com al MOPU. La infructuositat d'aquestes peticions féu que el mes de juliol de 1984 els veïns tallassin, durant dos dies consecutius, la circulació de la carretera de Sóller. Amb aquestes pressions aconseguiren la instal·lació d'un semàfor, situat a la cruïlla de la carretera de Sóller amb el carrer de Sant Vicenç de Paül.

La Parròquia de la Resurrecció compta amb un Grup d'Acció Social, format per voluntaris i coordinat per un assistent social. La seva atenció principal se centra en els problemes familiars i els dels vells. Dins aquest Grup d'Acció Social n'hi ha un d'Alcohòlics Anònims i la guarderia de la parròquia.

Vinculat a la parròquia hi ha diversos grups juvenils. En primer lloc el Club d'Esplai l'Esquella, que du a terme les seves activitats al local parroquial, els dissabtes matí, amb uns quaranta infants, de 5 a 15 anys, i set caps.

L'altre grup juvenil és l'Agrupament d'Escoltes Migjorn, del qual és responsable Joan García. Funciona des de 1976 amb uns seixanta nins i joves i nou monitors. Distribueix les seves activitats en tres grups segons les edats i utilitza locals parroquials.

També a la parròquia ens trobam amb una Coordinadora d'Activitats de Joves, que organitza activitats socials i religioses.

El Club de la Tercera Edat Ca Nostra va néixer vinculat a la parròquia, encara que actualment té personalitat jurídica pròpia i diferenciada. El local del club es troba al carrer de Sant Vicenç de Paül.

Finalment, també va néixer vinculada a la parròquia una cooperativa de treballadors familiars, que ara té entitat pròpia.

Al barri hi ha el Club de Petanca Son Busquets, que es troba al carrer de la Magnòlia.

EL MOVIMENT ASSOCIATIU DEL CAMP REDÓ

Bona part de les activitats socials d'aquesta barriada es concentren en el Centre Cultural de l'Escorxador. En aquest centre municipal hi ha tres funcionaris: dos ordenances i una tècnica en animació socio-cultural, i actualment hi ha una concessió parcial de la gestió del centre cultural a l'Associació de Veïns del Camp Redó. Però a més de les activitats organitzades per l'associació de veïns, s'hi fan al llarg de l'any moltes altres activitats promogudes per grups, entitats i associacions molt diverses.

Així, hi ha el Casal de Joves Central, una escola d'alfabetització d'adults de l'Ajuntament i s'hi fan la fira anual del llibre en català organitzada pel Gremi de Llibreters, exposicions diverses, conferències, festes socials, sopars d'entitats, etc...

L'associació de veïns hi organitza vuit tallers socio-culturals, subvencionats per l'Ajuntament, i altres setze pel seu compte.

L'Associació de Veïns del Camp Redó va ser fundada el juliol de 1976, i compta amb 2.600 socis i una junta directiva formada

per 24 membres i presidida actualment per Maria Pons Martorell. A més dels tallers que duen a terme a l'Escorxador, en fan altres sis al seu local del carrer de Ramon Muntaner. Altres activitats que organitzen són la festa de Sant Antoni, Sant Sebastià, les festes d'estiu, ballades populars mensuals, mostra de nades per Nadal, mostra de teatre anual, etc.

Les seves peticions més importants són instal·lacions esportives, una zona verda als terrenys del Consell Insular de Mallorca del carrer del General Riera i a una part important del quarter d'Automòbils i, també, la rehabilitació de les plantes superiors del mercat del Camp Redó per ser utilitzades com a centre cultural destinat principalment a joves i a la tercera edat.

El mes d'abril de 1988 els veïns de la barriada varen tallar el trànsit del carrer de Cotlliure demanant zones verdes. Reivindicaven la construcció de parcs i jardins en els nombrosos solars que restaven buits a la barriada, els quals a causa del seu estat d'abandonament suposaven un potencial focus d'infeccions. El moviment ciutadà del Camp Redó va obtenir els seus fruits i a partir de l'any 1992 s'han creat cinc zones verdes a la barriada.

L'elevada circulació de vehicles i la falta de senyalització motivaren nombroses peticions per part dels veïns en aquest sentit. Per aquest motiu l'any 1988 es va dur a terme una concentració de protesta reivindicant l'actuació municipal. Arran d'aquesta mobilització es col·locaren dos semàfors i es millorà la senyalització viària.

L'associació de veïns d'ençà de 1988 publica la revista Camp Redó, que surt al carrer amb una periodicitat bimestral. El seu tiratge és d'uns 1500 exemplars editats en llengua catalana (70%) i castellana (30%).

La parròquia de Sant Francesc de Paula compta amb un Grup d'Acció Social format per un assistent social de Càritas i un grup de dotze voluntaris, per tal d'atendre les necessitats de la barriada, que es concreten bàsicament en la droga, els habitatges de Corea i el problema de la gent major. A més, la parròquia compta amb un grup de joves de catequesi que s'encarrega d'un reforç escolar d'alfabetització, principalment.

Vinculat a la parròquia, ens trobam amb el Club d'Esplai El Tren Divertit. Una altra entitat juvenil del barri és l'Agrupament Escolta Tardor, que treballa principalment amb els infants de Corea, amb una vintena de caps.

Com a entitats esportives, hem de destacar el Club de Bàsquet Bons Aires i el Club de Futbol Independent Camp Redó.

També cal esmentar les associacions de pares i alumnes dels col·legis públics Camp Redó, Costa i Llobera, Felip Bauçà, Escola Annexa Magisteri i Guarderia Infantil Verge de Lluc, com també dels centres privats, Can Domenge, Manjon, Sant Josep de la Muntanya i la guarderia infantil Vaiven.

Quant a la tercera edat, al barri hi trobam la Residència d'Ancians de Sa Nostra i la Llar d'Ancians del Consell Insular de Mallorca.

Altres institucions del Consell Insular que s'hi troben són l'Hospital Psiquiàtric, el C.I.P.R.E.S. d'atenció als disminuïts i el Fodesma. El C.I.P.R.E.S. és, a més, la seu del Fons Social Mallorquí de Solidaritat.

El centre de tallers ocupacionals per a deficients Mater Misericordiae, l'Escola de Magisteri, l'Escola d'Adults del Camp Redó del Ministeri d'Educació i Ciència, l'Institut Madina Mayurqa i l'Associació de Propietaris d'Habitatges Generalíssim Franco són altres entitats del barri.

Gabriel Barceló i Milta

Els Barris de Palma

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

Proper fascicle:

Plaça de Toros, Son Oliva, Amanecer i l'Olivera

Imatges de Plaça de Toros, Son Oliva, Amanecer i l'Olivera

Ajuntament de Palma